

**CONSILIUL SUPERIOR AL
MAGISTRATURII**

**Judecătoria Orhei
sediul Rezina**

MD5400, or.Rezina str.Voluntarilor 3

Tel: 0 254 2-56 -16, 0 2542-56-10

www.jrz.justice.md; e-mail:jrz@justice.md

**SUPERIOR COUNCIL OF
MAGISTRACY**

**Orhei Court
Rezina headquarters**

MD5400 city of Rezina, str.Voluntarilor

3 , Tel: 0 254 2-56-16 , 0 254 2-56-10

www.jrz.justice.md; mail:jrz@justice.md

125n 18.04.2024.

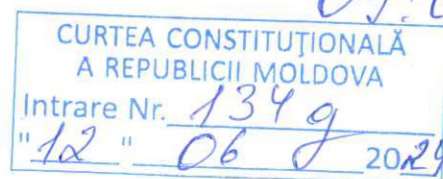
Destinatar: Curtea Constituțională RM

Judecătoria Orhei sediul Rezina, Vă expediază încheierea nr. 21-31/2023 (Nr. PIGD1-23188370-38-21-29122023-1) pronunțată în cauza penală, cererea avocatului Ion Șova în interes condamnăturii Mucuța Mihail cu privire la aplicarea prevederilor art. 10 Cod penal, în partea aplicării principiului retroactivității legii penale, prin care s-a admis sesizarea avocatului Ion Șova privind ridicarea excepției de neconstituționalități.

Anexă: copia încheierii, sesizarea în original, copia cererea avocatului Ion Șova în interes condamnăturii Mucuța Mihail cu privire la aplicarea prevederilor art. 10 Cod penal, copia procesului verbal al ședinței de judecată.

Judecător

Ramona Moșneguțu

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

1. Ion Șova, avocat (apărătorul d-lui Mucuța Mihail în cauza pendinte (nr. 21-31/2023) de la Judecătoria Orhei, sediul Rezina)

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

Prin sentința Colegiului judiciar penal al Curții Supreme de Justiție din 14.04.1997, Mucuța Mihail a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 102 alin. (3); art. 103/1 alin. (2); art. 88 pct. 1), 6), 7), 8); art. 119 alin. (3); art. 120 alin. (2); art. 121 alin. (2) pct. 1), 2), 3), 5); art. 127; art. 227 alin. (1); 208 alin. (3) și art. 224 Cod penal (red. anului 1961). Prin aplicarea art. 39 Cod penal (red. anului 1961) i-a fost stabilită pedeapsa definitivă - detențiunea pe viață.

Prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție 21.12.2009, a fost admis recursul în anulare declarat de Mucuța Mihail și a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care a fost modificată sentința de condamnare, însă a fost menținută pedeapsa definitivă - detențiunea pe viață.

La data de 29.12.2023, în interesele lui Mucuța Mihail, m-am adresat Judecătoriei Orhei, sediul Rezina cu o cerere privind aplicarea legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive.

Menționez că Mucuța Mihail avea vârsta de 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunilor, 20 de ani la momentul pronunțării sentinței de condamnare, anterior nu fusese condamnat și pedeapsa definitivă i-a fost stabilită în baza prevederilor legale referitoare la concursul de infracțiuni.

Raționamentul de bază al cererii din 29.12.2023 a fost faptul că actualul Cod penal, în comparație cu Codul penal din 1961, este o lege penală care ușurează pedeapsa persoanei care a săvârșit infracțiuni, fiindcă:

- în vechiul Cod penal nu era prevăzută circumstanța atenuantă: „săvârșirea infracțiunii de către un minor sau de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani” (art. 76 alin. (1) lit. b) Cod penal);

- potrivit actualului Cod penal, efectul obligatoriu al constatării circumstanțelor atenuante, la săvârșirea unei infracțiuni excepțional de grave, este înlocuirea detențiunii pe viață cu închisoare de la 15 la 25 de ani (art. 78 alin. (1) lit. c) Cod penal);

- legiuitorul, reieșind din prevederile art. 76 alin. (1) lit. b) și art. 78 alin. (1) lit. c) ale Codului penal actual, consideră pedeapsa detențiunii pe viață ca fiind excesivă pentru persoanele care au săvârșit infracțiuni excepțional de grave la vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani;

- potrivit Codului penal în vigoare, pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni, în cazul minorilor și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate, nu poate depăși termenul de 12 ani și 6 luni de închisoare (art. 84 alin. (1) Cod penal).

În esență, prin referire la art. 10/1 din Codul penal, am solicitat instanței de judecată să recalifice faptele săvârșite de Mucuța Mihail, să-i stabilească pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte, ținând cont că avea vârsta de 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunilor, și să-i stabilească pedeapsa definitivă în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (1) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani și 6 luni, cu deducerea perioadei deja executate din 16.03.1995.

C. Obiectul sesizării

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie următoarele prevederi din Codul penal actual:

Articolul 70 Închisoarea

(3) La stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate.

Articolul 71 Detențiunea pe viață

(3) Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Consider că speței în cauză îi sunt incidente următoarele drepturi fundamentale garantate de Constituție:

Articolul 16 Egalitatea

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 50

Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor

- (2) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.

Deși Mucuța Mihail nu mai poate fi încadrat la categoria persoanelor enumerate la art. 50 alin. (2) din Constituție, instanța de judecată, la examinarea cererii privind aplicarea legii penale mai blânde, este obligată să țină cont de faptul că dumnealui avea vârsta de 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunilor, pentru care execută pedeapsa detențiunii pe viață, iar la momentul condamnării avea vârsta de 20 de ani.

Pe lângă cele menționate mai sus, trebuie să ținem cont și de faptul că, potrivit art. 10 alin. (1) din Codul penal, legea penală mai blândă se extinde și asupra persoanelor care au săvârșit infracțiuni până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa. Iar potrivit jurisprudenței CtEDO, formată în privința art. 7 CEDO, în situația care legislația națională prevede garanția aplicării legii penale mai blânde în cazul pedepselor definitive, autoritățile naționale sunt obligate să permită justițiabililor să-și exercite acest drept conform garanțiilor din CEDO.

Dacă dosarul penal al lui Mucuța Mihail ar fi examinat în strictă conformitate cu prevederile actualului Cod penal, dumnealui ar trebui să beneficieze de un tratament similar cu cel aplicabil minorilor.

Ori, atât față de minori, cât și față de persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, nu poate fi aplicată pedeapsa detențiunii pe viață. În privința stabilirii pedepsei definitive pentru concurs de infracțiuni, minorilor și persoanelor cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, anterior necondamnate, le este aplicat același regim sancționator; limita maximă a pedepsei închisorii fiind 12 ani și 6 luni.

În speță, problema constă în aceea că legiuitorul a pus minorii în poziție de egalitate cu persoanele ce au vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, anterior necondamnate, doar în cazul stabilirii pedepsei definitive pentru concurs de infracțiuni și cumul de sentințe, lăsând la discreția instanțelor judecătorești aplicarea pedepsei definitive pentru o singură infracțiune, în cazul celei de-a doua categorii de persoane.

În acest fel are loc o încălcare a principiului egalității, referitor la dreptul tinerilor de a

beneficia de un regim de asistență juridică special în cazul aplicării pedepsei definitive pentru săvârșirea unei singure infracțiuni. Ori, rațional ar fi ca atâta timp cât anumite persoane beneficiază de un regim sancționator mai blând în cazul săvârșirii a două și mai multe infracțiuni, să beneficieze de un tratament similar și în cazul săvârșirii unei singure infracțiuni.

Mai mult, după cum am să arăt în următoarea parte, aplicarea unui tratament egal față de minori și persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, anterior necondamnate, doar în situațiile stabilirii pedepsei definitive pentru concurs de infracțiuni și cumul de sentințe, poate stimula persoanele din a doua categorie să săvârșească mai multe infracțiuni pentru a beneficia de regimul sancționator aplicabil minorilor. Acest fapt nicidecum nu poate fi apreciat ca o „respectare și ocrotire a persoanei din partea statului” (art. 16 alin. (1) din Constituție). Mai mult, „stimularea” persoanei de a săvârși mai multe infracțiuni, prin oferirea posibilității de a beneficia de o pedeapsă mai mică, este în vădită contradicție cu însuși scopul legii penale (art. 2 Cod penal).

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Înainte de a trece la argumentarea încălcărilor drepturilor constituționale consemnate anterior, apreciez ca fiind necesare două referiri:

- prima, la pedeapsa detențiunii pe viață în raport cu persoanele care, la data săvârșirii unor infracțiuni, au împlinit vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani;
- a doua, la stabilirea pedepsei cu închisoare față de persoanele care, la data săvârșirii unor infracțiuni, au împlinit vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care anterior nu au mai fost condamnate.

Reieșind din interpretarea prevederilor legale din partea generală a Codului penal actual, pedeapsa detențiunii pe viață nu poate fi aplicată față de: femei, minori și persoanele care, la data săvârșirii infracțiunii, aveau vârsta de 18 ani, dar nu aveau atinsă vârsta de 21 de ani.

În privința femeilor și minorilor, pedeapsa detențiunii pe viață nu poate fi aplicată datorită prevederii art. 71 alin. (3) Cod penal, iar în privința celei de-a treia categorii - datorită circumstanței atenuante prevăzute de art. 76 alin. (1) lit. b) și efectului obligatoriu al acesteia, prevăzut de art. 78 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

Afirmația de mai sus, în privința imposibilității aplicării pedepsei detențiunii pe viață față de persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, își păstrează valabilitatea chiar și în caz de constatare a unui concurs de circumstanțe atenuante și agravante. Ori, potrivit art. 78 alin. (4) Cod penal, în situația concursului de circumstanțe atenuante și agravante, legiuitorul a lăsat la discreția instanțelor de judecată numai coborârea sau ridicarea limitelor pedepsei, nu și schimbarea tipului de pedeapsă.

Altfel spus, în cazul în care o persoană cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani săvârșește o infracțiune excepțional de gravă și instanța de judecată apreciază că persoana urmează a fi privată de libertate pentru tot restul vieții, pedeapsa maximă ce poate fi aplicată față de persoana vinovată este - închisoare pe un termen de 25 de ani.

Precizez, aceasta este situația persoanelor cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, care au săvârșit o singură infracțiune excepțional de gravă.

În privința persoanelor care, la data săvârșirii unor infracțiuni, au împlinit vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care anterior nu au mai fost condamnate, legiuitorul a stabilit un regim sancționator identic cu cel aplicabil minorilor, în cazul stabilirii pedepsei definitive pentru concurs de infracțiuni și cumul de pedepse. Acest fapt reiese

expres din prevederile art. 84 alin. (1) art. 85 alin. (1) Cod penal.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal: „Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate - pe un termen nu mai mare de 12 ani și 6 luni. În cazul în care persoana este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni ușoare și/sau mai puțin grave, pedeapsa definitivă poate fi stabilită și prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră.”

Conform art. 85 alin. (1) Cod penal: „Dacă, după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. În acest caz, pedeapsa definitivă nu poate depăși termenul de 30 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate - termenul de 15 ani.”

Atât imposibilitatea aplicării pedepsei detențiunii pe viață față de persoanele care la data săvârșirii unei infracțiuni excepțional de grave aveau împlinită vârsta de 18 ani, dar nu aveau atinsă vârsta de 21 de ani, cât și aplicarea acelorași regimuri sancționatorii, atât pentru minori cât și pentru persoanele care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate, este în perfectă conformitate cu art. 16, art. 24 alin. (2) și art. 50 alin. (2) din Constituție.

Contrar dispozițiilor constituționale, menționate anterior, este faptul că legiuitorul a făcut posibilă aplicarea pedepsei penale în limitele generale, în cazul săvârșirii unei singure infracțiuni, față de persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate. Ori, fiind posibilă aplicarea unei pedepse cu închisoare pe un termen de 25 de ani, față de această categorie de persoane în cazul săvârșirii unei infracțiuni excepțional de grave, totodată fiind impuse limitele pedepsei de 12 ani și 6 luni (pentru concurs de infracțiuni) și 15 ani (pentru cumul de sentințe), este evident faptul că persoanele vizate sunt stimulate să mai săvârșescă cel puțin o infracțiune, pentru a beneficia de o pedeapsă cu mult mai mică. Categoria de persoane vizată se află într-o situație asemănătoare și în cazul săvârșirii unei infracțiuni deosebit de grave.

Având în vedere situația descrisă mai sus, nu mai putem afirma că tinerii se pot bucura asemenea minorilor, de un regim special de asistență (a se înțelege - asistență juridică) în realizarea drepturilor lor (art. 50 alin. (2) din Constituție). Din contra, aceștia sunt motivați să săvârșescă mai multe infracțiuni pentru ca să le fie stabilită pedeapsa definitivă conform art. 84 alin. (1) sau art. 85 alin. (1) din Codul penal.

Fiind imposibilă aplicarea detențiunii pe viață față de persoanele anterior necondamnate și care au săvârșit o infracțiune excepțional de gravă la vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, fiind prevăzute aceleași limite maxime ale pedepsei definitive în cazul concursului de infracțiuni și cumulului de sentințe, ca și cele aplicabile minorilor, nu este clar de ce această categorie de persoane nu poate beneficia de același tratament aplicabil minorilor și în cazul stabilirii pedepsei definitive pentru o singură infracțiune. Acest fapt, așa cum este lipsit de logică, în egală măsură contravine principiului egalității. Ori, rațional și echitabil ar fi ca tinerii anterior necondamnați, care au săvârșit o infracțiune la vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, să beneficieze de același regim sancționator ca cel aplicabil minorilor, așa cum se întâmplă în cazul concursului de infracțiuni și cumulului de sentințe.

Prin admiterea posibilității de a beneficia de o pedeapsă înjumătățită pentru

17

săvârșirea mai multor infracțiuni, decât pentru una singură, statul nu-și îndeplinește una dintre îndatoririle sale fundamentale - respectarea și ocrotirea persoanei (art. 16 alin. (1) din Constituție).

Situația descrisă mai sus poate fi exclusă prin modificarea art. 70 alin. (3) și art. 71 alin. (3) din Codul penal în următorul fel:

Articolul 70 Închisoarea

(3) La stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate.

Articolul 71 Detențiunea pe viață

(3) Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor, minorilor și persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate.

În acest fel nu am să mai fiu pus în situația absurdă, dar conformă legii, de a solicita aplicarea unei pedepse de 25 de ani pentru săvârșirea unei infracțiuni, iar pentru concurs de infracțiuni, în baza art. 84 alin. (1) Cod penal, să solicit aplicare unei pedepse definitive de 12 ani și 6 luni de închisoare.

Pe final, solicit respectuos să constatați că prevederile contestate sunt relevante în situația lui Mucuța Mihail, că posibilitatea aplicării unei pedepse mai mari pentru săvârșirea unei singure infracțiuni, decât pentru săvârșirea a două și mai multe, fie și într-un număr limitat de cazuri, este lipsită de orice raționament, iar prevederile art. 70 alin. (3) și art. 71 alin. (3) din Codul penal sunt neconstituționale.

F. Lista documentelor relevante

1. Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 93g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 70 alin. (4) și 84 alin. (1) din Codul penal;
2. Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 190g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 70 alin. (4) și 71 alin. (3) din Codul penal;
3. Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 63g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 71 alin. (3) din Codul penal.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Ion Șova, avocat

Dosar 21-31/2023

Nr. FIGD1-23188370-38-21-29122023-1

Î N C H E I E R E

16 aprilie 2024

or. Rezina

Judecătoria Orhei (sediul Rezina)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător Ramona Moșneguțu

Grefier

Natalia Cemîrtan

Cu participarea:

Reprezentantului Penitenciarului nr. 17 Rezina Alexandru Bugai

Condamnatului Mucuța Mihail (prin teleconferință)

Procurorului Ion Bernaz

Avocatului Ion Șova

Examinând în ședința de judecată publică prin videoconferință cererea avocatului Ion Șova în interese condamnatului Mucuța Mihail cu privire la aplicarea prevederilor art. 10 Cod penal, în partea aplicării principiului retroactivității legii penale.

a c o n s t a t a t :

1. La 29 decembrie 2023, în adresa Judecătoriei Orhei, sediul Rezina a parvenit spre examinare cererea avocatului Ion Șova în interesul condamnatului Mucuța Mihail cu privire la aplicarea prevederilor art. 10 Cod penal, în partea aplicării principiului retroactivității legii penale.
2. Solicită autorul plângerii, recalificarea faptei lui Mucuța Mihail din art. 88 pct.1),6),7),8) Cod penal (red. 1961) în art. 145 al.2) lit.b),j),k),o) Cod penal cu schimbarea pedepsei-detențiune pe viață cu o pedeapsă de 25 ani închisoare. Recalificarea faptei lui Mucuța Mihail din prevederile art. 102 al.3) Cod penal (red. 1961) în prevederile art. 171 al.2) lit.d) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 8 ani închisoare. Recalificarea faptei lui Mucuța Mihail din prevederile art. 103/1 al.2) Cod penal (red. 1961) în prevederile art. 172 al.2) lit.a) Cod penal cu stabilirea pedepsei de 6 ani 8 luni închisoare. Recalificarea faptei lui Mucuța Mihail din prevederile art. 224 Cod penal (red. 1961) la prevederile art. 208 al.1) Cod penal cu stabilirea unei pedepse de 3 ani 4 luni. Reducerea pedepsei aplicate lui Mucuța Mihail prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 21.12.2009 în baza art. 186 al.2) lit.b),c),d) Cod penal cu stabilirea pedepsei închisorii pe un termen de 2 ani 8 luni. Reducerea pedepsei aplicate lui Mucuța Mihail prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție în baza art. 187 al.2) lit.b,e,f) Cod penal, prin stabilirea închisorii

pe un termen de 4 ani 8 luni. Reducerea pedepsei aplicate lui Mucuța Mihail prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 21.12.2009 în baza art. 188 al.3) lit.c) Cd penal prin stabilirea pedepsei închisorii pe un termen de 8 ani. Menținerea pedepsei stabilite în baza art. 208 al. 3) Cod penal la un an închisoare. Stabilirea unei pedepse definitive, în privința lui Mucuța Mihail, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor -închisoare pe un termen de 12 ani 6 luni, cu deducerea perioadei deja executate 16.03.1995 până la ziua pronunțării încheirii.

3. În ședința de judecată din 16.04.2024 avocatul condamnatului Mucuța Mihail-Ion Șova, în cadrul judecării cauzei, sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art., în vederea verificării corespunderii acestora art. art. 1 al.3), invocând că, prin sentința Colegiului judiciar penal al Curții Supreme de Justiție din 14.04.1997, Mucuța Mihail (d.n. 18.04.1976) a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 102 alin. (3); art. 103/1 alin. (2); art. 88 pct. 1), 6), 7), 8); art. 119 alin. (3); art. 120 alin. (2); art. 121 alin. (2) pct. 1), 2), 3), 5); art. 127; art. 227 alin. (1); 208 alin. (3) și art. 224 Cod penal (red. anului 1961). Prin aplicarea art. 39 Cod penal (red. anului 1961) i-a fost stabilită pedeapsa definitivă - detențiunea pe viață. Prin hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție 21.12.2009, a fost admis recursul în anulare declarat de Mucuța Mihail și a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care a fost modificată sentința de condamnare, însă a fost menținută pedeapsa definitivă - detențiunea pe viață. La data de 29.12.2023, în interesele lui Mucuța Mihail, m-am adresat Judecătoriei Orhei, sediul Rezina cu o cerere privind aplicarea legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive. Menționez că Mucuța Mihail avea vârsta de 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunilor, 20 de ani la momentul pronunțării sentinței de condamnare, anterior nu fusese condamnat și pedeapsa definitivă i-a fost stabilită în baza prevederilor legale referitoare la concursul de infracțiuni. Raționamentul de bază al cererii din 29.12.2023 a fost faptul că *actualul Cod penal, în comparație cu Codul penal din 1961, este o lege penală care ușurează pedeapsa persoanei care a săvârșit infracțiuni, fiindcă: - în vechiul Cod penal nu era prevăzută circumstanța atenuantă: „săvârșirea infracțiunii de către un minor sau de către o persoană care a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani” (art. 76 alin. (1) lit. b) Cod penal); - potrivit actualului Cod penal, efectul obligatoriu al constatării circumstanțelor atenuante, la săvârșirea unei infracțiuni excepțional de grave, este înlocuirea detențiunii pe viață cu închisoare de la 15 la 25 de ani (art. 78 alin. (1) lit. c) Cod penal); - legiuitorul, reieșind din prevederile art. 76 alin. (1) lit. b) și art. 78 alin. (1) lit. c) ale Codului penal actual, consideră pedeapsa detențiunii pe*

viață ca fiind excesivă pentru persoanele care au săvârșit infracțiuni excepțional de grave la vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani; - potrivit Codului penal în vigoare, pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni, în cazul minorilor și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate, nu poate depăși termenul de 12 ani și 6 luni de închisoare (art. 84 alin. (1) Cod penal).

4. În continuare se menționează, că în esență, prin referire la art. 10/1 din Codul penal, a solicitat instanței de judecată să recalifice faptele săvârșite de Mucuța Mihail, să-i stabilească pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte, ținând cont că avea vârsta de 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunilor, și să-i stabilească pedeapsa definitivă în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (1) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani și 6 luni, cu deducerea perioadei deja executate din 16.03.1995.
5. Deși Mucuța Mihail nu mai poate fi încadrat la categoria persoanelor enumerate la art. 50 alin. (2) din Constituție, instanța de judecată, la examinarea cererii privind aplicarea legii penale mai blânde, este obligată să țină cont de faptul că dumnealui avea vârsta de 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunilor, pentru care execută pedeapsa detențiunii pe viață, iar la momentul condamnării avea vârsta de 20 de ani.
6. Pe lângă cele menționate mai sus, consideră că urmează să se țină cont și de faptul că, potrivit art. 10 alin. (1) din Codul penal, legea penală mai blândă se extinde și asupra persoanelor care au săvârșit infracțiuni până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa.
7. Iar potrivit jurisprudenței CtEDO, formată în privința art. 7 CEDO, în situația care legislația națională prevede garanția aplicării legii penale mai blânde în cazul pedepselor definitive, autoritățile naționale sunt obligate să permită justițiabililor să-și exercite acest drept conform garanțiilor din CEDO. *Dacă dosarul penal al lui Mucuța Mihail ar fi examinat în strictă conformitate cu prevederile actualului Cod penal, dumnealui ar trebui să beneficieze de un tratament similar cu cel aplicabil minorilor.*
8. Ori, atât față de minori, cât și față de persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, nu poate fi aplicată pedeapsa detențiunii pe viață. În privința stabilirii pedepsei definitive pentru concurs de infracțiuni, minorilor și persoanelor cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, anterior necondamnate, le este aplicat același regim sancționator; limita maximă a pedepsei închisorii fiind 12 ani și 6 luni.
9. În speță, problema constă în aceea că *legiuitorul a pus minorii în poziție de egalitate cu persoanele ce au vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, anterior necondamnate, doar în cazul stabilirii pedepsei definitive pentru concurs de*

infracțiuni și cumul de sentințe, lăsând la discreția instanțelor judecătorești aplicarea pedepsei definitive pentru o singură infracțiune, în cazul celei de-a doua categorii de persoane. În acest fel are loc o încălcare a principiului egalității, referitor la dreptul tinerilor de a beneficia de un regim de asistență juridică special în cazul aplicării pedepsei definitive pentru săvârșirea unei singure infracțiuni. Ori, rațional ar fi ca atâta timp cât anumite persoane beneficiază de un regim sancționator mai blând în cazul săvârșirii a două și mai multe infracțiuni, să beneficieze de un tratament similar și în cazul săvârșirii unei singure infracțiuni.

10. Mai mult, după cum indică în următoarea parte, aplicarea unui tratament egal față de minori și persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, anterior necondamnate, doar în situațiile stabilirii pedepsei definitive pentru concurs de infracțiuni și cumul de sentințe, poate stimula persoanele din a doua categorie să săvârșească mai multe infracțiuni pentru a beneficia de regimul sancționator aplicabil minorilor. Acest fapt nicidecum nu poate fi apreciat ca o „respectare și ocrotire a persoanei din partea statului” (art. 16 alin. (1) din Constituție). Mai mult, „stimularea” persoanei de a săvârși mai multe infracțiuni, prin oferirea posibilității de a beneficia de o pedeapsă mai mică, este în vădită contradicție cu însuși scopul legii penale (art. 2 Cod penal).
11. Argumentarea pretensei încălcări a unui sau a mai multor drepturi garantate de Constituție. Înainte de a trece la argumentarea încălcărilor drepturilor constituționale consemnate anterior, apreciază ca fiind necesare două referiri:
- prima, la pedeapsa detențiunii pe viață în raport cu persoanele care, la data săvârșirii unor infracțiuni, au împlinit vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani; - a doua, la stabilirea pedepsei cu închisoare față de persoanele care, la data săvârșirii unor infracțiuni, au împlinit vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care anterior nu au mai fost condamnate.
12. Reieșind din interpretarea prevederilor legale din partea generală a Codului penal actual, pedeapsa detențiunii pe viață nu poate fi aplicată față de: femei, minori și persoanele care, la data săvârșirii infracțiunii, aveau vârsta de 18 ani, dar nu aveau atinsă vârsta de 21 de ani. În privința femeilor și minorilor, pedeapsa detențiunii pe viață nu poate fi aplicată datorită prevederii art. 71 alin. (3) Cod penal, iar în privința celei de-a treia categorii - datorită circumstanței atenuante prevăzute de art. 76 alin. (1) lit. b) și efectului obligatoriu al acesteia, prevăzut de art. 78 alin. (1) lit. c) din Codul penal. Afirmatia de mai sus, în privința imposibilității aplicării pedepsei detențiunii pe viață față de persoanele cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, își păstrează valabilitatea chiar și în caz de constatare a unui concurs de circumstanțe atenuante și agravante. Ori, potrivit art. 78 alin. (4) Cod penal, în situația

concursului de circumstanțe atenuante și agravante, legiuitorul a lăsat la discreția instanțelor de judecată numai coborârea sau ridicarea limitelor pedepsei, nu și schimbarea tipului de pedeapsă. Altfel spus, în cazul în care o persoană cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani săvârșește o infracțiune excepțional de gravă și instanța de judecată apreciază că persoana urmează a fi privată de libertate pentru tot restul vieții, pedeapsa maximă ce poate fi aplicată față de persoana vinovată este - închisoare pe un termen de 25 de ani. Precizează aceasta este situația persoanelor cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, care au săvârșit o singură infracțiune excepțional de gravă. În privința persoanelor care, la data săvârșirii unor infracțiuni, au împlinit vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care anterior nu au mai fost condamnate, legiuitorul a stabilit un regim sancționator identic cu cel aplicabil minorilor, în cazul stabilirii pedepsei definitive pentru concurs de infracțiuni și cumul de pedepse. Acest fapt reiese expres din prevederile art. 84 alin. (1) art. 85 alin. (1) Cod penal.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal: „Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate - pe un termen nu mai mare de 12 ani și 6 luni. În cazul în care persoana este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni ușoare și/sau mai puțin grave, pedeapsa definitivă poate fi stabilită și prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră.”

Conform art. 85 alin. (1) Cod penal: „Dacă, după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. În acest caz, pedeapsa definitivă nu poate depăși termenul de 30 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate - termenul de 15 ani.”

Atât imposibilitatea aplicării pedepsei detențiunii pe viață față de persoanele care la data săvârșirii unei infracțiuni excepțional de grave aveau împlinită vârsta de 18 ani, dar nu aveau atinsă vârsta de 21 de ani, cât și aplicarea aceluiași regimuri sancționatorii, atât pentru minori cât și pentru persoanelor

care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate, este în perfectă conformitate cu art. 16, art. 24 alin. (2) și art. 50 alin. (2) din Constituție. Contrar dispozițiilor constituționale, menționate anterior, este faptul că legiuitorul a făcut posibilă aplicarea pedepsei penale în limitele generale, în cazul săvârșirii unei singure infracțiuni, față de persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate. Ori, fiind posibilă aplicarea unei pedepse cu închisoare pe un termen de 25 de ani, față de această categorie de persoane în cazul săvârșirii unei infracțiuni excepțional de grave, totodată fiind impuse limitele pedepsei de 12 ani și 6 luni (pentru concurs de infracțiuni) și 15 ani (pentru cumul de sentințe), este evident faptul că persoanele vizate sunt stimulate să mai săvârșască cel puțin o infracțiune, pentru a beneficia de o pedeapsă cu mult mai mică. Categoria de persoane vizată se află într-o situație asemănătoare și în cazul săvârșirii unei infracțiuni deosebit de grave.

Având în vedere situația descrisă mai sus, consideră că nu se poate afirma că tinerii se pot bucura asemenea minorilor, de un regim special de asistență (a se înțelege - asistență juridică) în realizarea drepturilor lor (art. 50 alin. (2) din Constituție). Din contra, aceștia sunt motivați să săvârșască mai multe infracțiuni pentru ca să le fie stabilită pedeapsa definitivă conform art. 84 alin. (1) sau art. 85 alin. (1) din Codul penal.

13. Fiind imposibilă aplicarea detențiunii pe viață față de persoanele anterior necondamnate și care au săvârșit o infracțiune excepțional de gravă la vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, fiind prevăzute aceleași limite maxime ale pedepsei definitive în cazul concursului de infracțiuni și cumulului de sentințe, ca și cele aplicabile minorilor, nu este clar de ce această categorie de persoane nu poate beneficia de același tratament aplicabil minorilor și în cazul stabilirii pedepsei definitive pentru o singură infracțiune. Acest fapt, așa cum este lipsit de logică, în egală măsură contravine principiului egalității. Ori, rațional și echitabil ar fi ca tinerii anterior necondamnați, care au săvârșit o infracțiune la vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani, să beneficieze de același regim sancționator ca cel aplicabil minorilor, așa cum se întâmplă în cazul concursului de infracțiuni și cumulului de sentințe. Prin admiterea posibilității de a beneficia de o pedeapsă înjumătățită pentru săvârșirea mai multor infracțiuni, decât pentru una singură, statul nu-și îndeplinește una dintre îndatoririle sale fundamentale - respectarea și ocrotirea persoanei (art. 16 alin. (1) din Constituție). **Situația descrisă mai sus poate fi exclusă prin modificarea art. 70 alin. (3) și art. 71 alin. (3) din Codul penal în următorul fel:**

14. Articolul 70 Închisoarea (3) La stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate. Articolul 71 Detențiunea pe viață (3) Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor, minorilor și persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate. În acest fel nu am să mai fiu pus în situația absurdă, dar conformă legii, de a solicita aplicarea unei pedepse de 25 de ani pentru săvârșirea unei infracțiuni, iar pentru concurs de infracțiuni, în baza art. 84 alin. (1) Cod penal, să solicit aplicare unei pedepse definitive de 12 ani și 6 luni de închisoare.
15. Pe final, solicită respectuos constatarea că prevederile contestate sunt relevante în situația lui Mucuța Mihail, că posibilitatea aplicării unei pedepse mai mari pentru săvârșirea unei singure infracțiuni, decât pentru săvârșirea a două și mai multe, fie și într-un număr limitat de cazuri, este lipsită de orice raționament, iar prevederile art. 70 alin. (3) și art. 71 alin. (3) din Codul penal sunt neconstituționale.
16. Considerând ca fiind relevante la speța dată, decizia de inadmisibilitatea a sesizării nr. 93g/2018 privind excepția de neconstituționalitatea a un or prevederi din art. 70 al.4) și 84 al.1) Cod penal, decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 190g/2021 privind excepția de neconstituționalitatea a unor prevderi din art. 70 al4) și 71 al.3) Cod penal; decizia de inadmisibilitatea sesizării nr. 63g/2022 priivnd excepția d eneconstituționaliate a art. 71 al.3) Cod penal.
17. În ședința de judecată, condamnatul Mihail Mucuța a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate
18. Procurorul Ion Bernaz a obiectat împotriva cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate
19. Audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele cauzei penale, analizând solictarea formulată de către avocatul Ion Șova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța concluzionează de a o admite din următoarele considerente.
20. Conform art. 7 al.3) CPP; În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

21. Conform art. 135 al.1) litg) din Constituție, art. 4 al.1) litg) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 al.1) litg) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.
22. Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 a relevat următoarele: decătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate **constituie competența exclusivă a Curții Constituționale**. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.
23. Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că avocatul Ion Șova invocă neconstituționalitatea prevederilor art. 70, 71 Cod penal în situația lui Mucuța Mihail, că posibilitatea aplicării unei pedepse mai mari pentru săvârșirea unei singure infracțiuni, decât pentru săvârșirea a două și mai multe, fie și într-un număr limitat de cazuri, este lipsită de orice raționament, iar prevederile art. 70 alin. (3) și art. 71 alin. (3) din Codul penal sunt neconstituționale.
24. Astfel sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016, instanța de judecată menționează că normele vizate de către avocatul Ion Șova pot constitui obiect al controlului de constituționalitate.
25. De asemenea instanța remarcă, că ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către avocatul Ion Șova -parte la proces, iar argumentele invocate de către acesta nu au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.
26. Din aceste considerente, ținând cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecății, având în vedere că judecătorul nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția, instanța va admite sesizarea avocatului Ion Șova în interesul condamnatului Mucuța Mihail, va dispune suspendarea procesului cu ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 70 al.3), 71 al.3) Cod penal cu

prevederile art. 1 al.3), 4 al.1), 2),7,15,16 al.1) și 2), 20 al.1),2) ,54 al.1) al Constituției.

27.În temeiul art.art. 342 Cod de procedură penală RM, instanța de judecată, –

D i s p u n e:

Se admite cererea avocatului Ion Șova privind sesizare Curții Constituționale referitor la verificarea constituționalității art. 70 al.3) 71) al.3) Cod penal.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității art. art. 70 al.3) 71 al.3) Cod penal în raport cu prevederile art. art.1 al.3), 4 al.1), 2),7,15,16 al.1) și 2), 20 al.1),2) ,54 al.1) al Constituției.

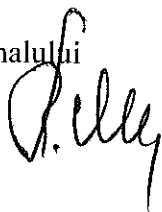
Se suspendă procesul judiciar privind examinarea cererea avocatului Ion Șova în interese condamnatului Mucuța Mihail cu privire la aplicarea prevederilor art. 10 Cod penal, în partea aplicării principiului retroactivității legii penale.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea avoactului Ion Șova, copia plângerii din 29.12.2023 șicopia procesului verbal al ședinței de judecată.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător /semnat/ Ramona Moșneguțu

Conform originalului
Judecător

Ramona Moșneguțu